

„Venujte mu dostatok času, dajte mu možnosť pracovať a tento pes vás nikdy nesklame,“ zdôrazňuje Štefan Hrnčár zo Šale, dlhoročný chovateľ a funkcionár Klubu chovateľov maďarských stavačov.

Skúsenejší poľovník a kynológ vie, čo hovorí, veď za 42 rokov odchoval takmer 500 šteniatok. Psy z jeho vrhov putovali do Česka, Holandska, Nemecka, Francúzska, Poľska, Talianska, najviac jedincov si odniesli záujemcovia z Rakúska.

Prevzal štafetu

S maďarským drôtosrstým stavačom sa zoznámil ešte v detstve, okolo roku 1941, vďaka Ladislavo-

Toto plemeno je pokojné a ľahko ovládateľné. Vyniká všestrannosťou, skvelo vystavuje i aportuje.

Maďarský drôtosrstý stavač

VERNÝ, ODDANÝ A UČENLIVÝ

vi Gresznárykovi, významnému šľachtiteľovi, ktorý mal od roku 1923 chovateľskú stanicu De la Selle a zásadnou mierou sa zaslúžil o rozvoj tohto plemena. „Ako chlapec som chodieval s Lacibáčim na poľovačky. Oblúbil si ma, no keď som narukoval, naše kontakty sa na pár rokov prerušili. Po návrate zo základnej vojenskej služby v roku 1955 sme sa znova začali stretávať. Pomáhal som mu, on mi dával užitočné rady. V poslednom vrhu sa jeho sučky narodili šteniatka Kazar, Kóbi, Kuki a Kofa. Ich matka skončila v chove u rakúskeho baróna Bornemisza, do Rakúska putovali aj dvaja psi. Kóbi sa ocitol u pána Maczkyho v Dlhej nad Váhom a Kofa sa stala prvou chovnou sukou mojej stanice. Prvý vrh mala v roku 1968, počas svojho života priviedla na svet 25 šteniatok,“ spomína Š. Hrnčár.

Oboch mužov spájalo veľké priateľstvo. Aj preto si L. Gresznáryk pred smrťou želal, aby štafetu jeho chovu prevzal Š. Hrnčár. „Tak sa aj stalo a v roku 1971 sa moja stanica premenovala na De la Selle,“ hovorí.

Poľovačka s baránkom

Keď sa Š. Hrnčára opýtate na povahu vyžly, usmeje sa a odpovie: „Samozrejme, nechcem nikomu vnucovať svoj názor, každý si chváli svojho psa. Niekomu maďarské drôtosrsté stavače im-

Aj tieto šteniatka môžu onedlho rozšíriť počet chovných jedincov.

Štefan Hrnčár, člen SPZ od roku 1957, so sučkou Zöldmáli Egres.

ponujú, inému nie. Podľa mojich skúseností sú v porovnaní s krátkosrstou variadou o čosi drsnejšie, zároveň sa však ľahšie učia. Nepotrebujú parforsný výcvik, stačí, keď sú často v revíre. Ich silnou stránkou je vynikajúci čuch. Hovorí sa, že psovi môžete dať všetko okrem nosa. Celkovo ide o všestranné plemeno, ktoré sa hodí na prácu vo vode, v poli i v lese, ľahko sa ovláda, výborne aportuje a vystavuje. “ O jeho

VIZITKA

Zöldmáli Egres

Dátum narodenia: 11. 2. 2005

Otec: Eron Selle

Matka: Zöldmáli Akác

Chovateľ a majiteľ: Štefan Hrnčár

Skúšky a výstavy: V, CAC, R. CACIB, JSS – I. cena, 218 bodov

V poslednom čase „drôťakov“ vytláčajú ich krátkosrstí príbuzní.

kvalitách svedčí aj fakt, že jedince tohto plemena žnú úspechy na takých významných podujatiach, ako je Memoriál Karla Podhájskeho.

Keďže rukami Štefana Hrnčára prešli aj maďarské krátkosrsté stavače, dokáže porovnávať. „Až na malé detaily majú tieto psy podobné danosti a schopnosti. Podľa mojich skúseností je však drôtosrstá varieta pri práci o čosi pomalšia, uvážlivejšia a pokojnejšia.“ Žiaľ, v poslednom období „drôťakov“ vytláčajú ich krátkosrstí príbuzní. Je to pochopiteľné, ide o veľmi milé a inteligentné psy, takže mnohí obyvatelia miest si ich kupujú ako rodinných miláčikov. Horšie je, že síce zaplatia odborníkovi, aby im pripravil psa na jesenné skúšky stavačov – čo je podmienka zaradenia do chovu, no potom s ním už nepracujú. „Je mi ľúto jedincov, ktoré sa ocitnú v rukách nepoľovníkov. Treba pritom povedať, že drôtosrsté stavače sa do našich klimatických podmienok hodia oveľa viac. Sú odolnejšie, lepšie znášajú výkyvy počasia a ani v zime nemajú problém s vodou. Je to výsledok premysleného šľachtenia. Tieto psy mali v minulosti oveľa jemnejšiu srst'. Pamätám si, ako sa ma kedysi kamaráti pýtali, prečo som prišiel na poľovačku s barančekom,“ smeje sa chovateľ. Situácia sa odvtedy zmenila, štandard sa vyvíjal, až sa ustálil do súčasnej podoby. Najväčšie zásluhy spojené s uznaním tohto plemena v rámci FCI majú barón Bornemisza a Koloman Slimák.

Pekný aj bez strihania

Maďarské stavače nie sú extra náchylné na choroby. Jediné, na čo treba dať pozor, je dysplázia bedro-

STRUČNÝ ŠTANDARD PLEMENA

Maďarský drôtosrstý stavač

Použitie: všestranne využiteľný poľovný pes, ktorý sa hodí na prácu na poli, v lese i vo vode, má výborný čuch, dobre vystavuje, vynikajúco aportuje, veľmi ochotne pracuje vo vode a cieľavedome sleduje stopu. Dobre znáša ťažký terén i extrémne klimatické podmienky. Nežiaduce sú strach zo streľby a zveri, nechota vystavovať a aportovať, ako aj odpor k vode

Krajina pôvodu: Maďarsko

Klasifikácia FCI: skupina 7 stavače; sekcia 1 – kontinentálne stavače so skúškou (práca na poli a vo vode)

Všeobecný vzhľad: živý, suchý, štíhly poľovný pes zemľovej farby, jeho stavba je robustnejšia ako pri krátkosrstom variante. Vzhľad vyžaruje vytrvalosť, výkonnosť a nenáročnosť.

Povaha, správanie: verný, ľahko vychovateľný, učenlivý a sebavedomý pes, ktorý neznaša hrubé zaobchádzanie. Udržiava kontakt s vodičom, vášnivo poľuje, je mimoriadne vytrvalý, vynikajúco vystavuje.

Dôležité proporcie: dĺžka tela je o niečo väčšia ako výška v kohútiku, hĺbka hrudníka je o niečo menšia ako polovica výšky v kohútiku, papuľa je o niečo kratšia ako polovica dĺžky hlavy.

Hlava: Suchá, ušľachtilá, má dobré proporcie. Temeno primerane široké, mierne klenuté, v strede má málo vyvinutú čelovú brázd, ktorá vychádza z primerane vyvinutého výbežku medzitemennej kosti a pokračuje smerom k čelovému sklonu. Jarmové oblúky sú primerane vyvinuté. Čelový sklon primeraný. Papuľa tupá, nie špicatá, s mocnými čelustami, svalnatá. Pysky pevne priliehajú, neovisajú.

Ťucháč: široký a dobre vyvinutý, s dobre otvorenými nosnými dierkami. Farba ťucháča harmonizuje tmavým tónom s farbou srsti.

Čeluste, chrup: silné čeluste s perfektným, pravidelným a úplným nožnicovým zhryzom.

Oči: mierne oválne, stredne veľké. Viečka dobre priliehajú. Pohľad je živý a inteligentný. Uprednostňujú sa čo najtmavšie oči.

Uši: nasadené trocha vzadu, stredne vysoko. Ušnice jemné, priliehajú k lícam a končia zaoblenou špičkou v tvare písmena V. Uši sú o niečo kratšie ako pri krátkosrstom variante.

Krk: stredne dlhý, v súlade s celkovým vzhľadom, veľmi svalnatý a klenutý. Koža dobre prilieha.

Telo: kohútik výrazný a svalnatý, chrbát

pevný, dobre osvalený, rovný. Bedrá krátke, široké, pevné, svalnaté, rovné alebo mierne klenuté. Prechod od chrbta k bedrám plynulý a kompaktný. Hrudník hlboký a široký, s dobre vyvinutým, svalnatým a stredne klenutým predhrudím, hrudná kosť siaha čo najďalej dozadu. Hrudná kosť a lakťový kĺb sú v rovnakej výške. Rebrá primerane klenuté. Brucho v elegantnom oblúku smerom dozadu mierne vťahnuté, pevné.

Chvost: stredne vysoko nasadený, pri koreni hrubý, postupne sa zužuje. V krajinách, kde nie je zakázané kupírovanie, sa skracuje o jednu štvrtinu. Ak sa chvost nemôže skratiť, dosahuje po päty a je nesený rovno alebo mierne v tvare šable. Dobre a husto orsrtený.

Predné končatiny: pri pohľade spredu sú paralelné, pri pohľade z boku kolmé, dobre postavené pod telom. Lopatky dlhé, šikmé, priliehavé, v pohybe pružné. Silné, suché svalstvo.

Predné labky: mierne oválne, s priliehajúcimi, dostatočne klenutými, silnými prstami. Mocné hnedé pazúriky. Odolné, pevné vankúšiky. V postoji i v pohybe sa prsty rovnomerne opierajú o zem.

Zadné končatiny: pri pohľade zozadu rovné a paralelné. Dobré zauhlené. Silné kosti. Stehná dlhé a svalnaté. Dobré zauhlenie panvy a stehien. Predkolenia dlhé, svalnaté a šlachovité. Päty mocné, suché, šlachovité, pomerne nízko postavené.

Zadné labky: ako predné. Pohyb: výdatný, ľahkonohý, elegantný a priestranný klus, s dobrým záberom a vykročením. Pri práci na poli vytrvalý cval. Mimochoď je nežiaduci.

Koža: dobre prilieha, netvorí záhyby. Dobre pigmentovaná.

Srst': drôtovitá, priliehavá, hustá a bez lesku. Krycia srst' má asi 2–3 cm, podsada je hustá, odpudzujúca vodu. Obrisy tela nesmú byť prekryté dlhšou srstou. Spodné časti končatín a spodná strana hrudníka a brucho majú o niečo kratšiu, mäkkšiu a redšiu srst', na hlave a ušiach je srst' kratšia a tmavšia, ale nie mäkká a priliehavá. Naznačené obočie zvyrazňuje čelový sklon a spolu s výraznou, nie príliš dlhou, tvrdou bradou na bokoch papule podčiarkuje energický celkový vzhľad. Na oboch stranách krku sú kefky v tvare písmena V.

Farba: rôzne odtiene zemľovej žltej. Uši môžu byť o niečo tmavšie, inak jednotný odtieň. Červený, hnedastý či vyblednutý nádych je nežiaduci. Malý biely znak na hrudi alebo na hrdle ani biele znaky na prstoch sa nepokladajú za chybu.

Výška v kohútiku: psy: 58–64 cm, sučky: 54–60 cm. Statická a dynamická rovnováha a súmernosť sú dôležitejšie ako výška meraná v centimetroch.

Chyby: každá odchýlka od uvedených bodov sa má pokladať za chybu, ktorej hodnotenie je v presnom pomere k stupňu odchýlky.

vých kľbov. „Tá sa objavuje najmä pri importoch z Maďarska. Maďarský klub má totiž menej prísne kritériá ako náš. Preto sa stáva, že menej informovaný človek si dovezie psa, ktorý má dyspláziu 2/2. Výsledkom býva sklamanie majiteľa. My totiž striktné trváme na výsledku 0/0 a iného jedinca do chovu v žiadnom prípade nepripustíme,“ zdôrazňuje funkcionár klubu.

„Drôťak“ je nenáročné plemeno, to však neznamená, že nevyžaduje žiadnu starostlivosť. Prímeraná hygiena je nevyhnutná, srst' treba v prípade potreby prečesať. V opačnom prípade hrozí, že sa na koži objavia lysiny. „Niekdedy je to vrodené, no častejšie ide o nedostatčnú opateru. Srst' vypadne, potom dorastie a chvíľu je o čosi tmavšia,“ vysvetľuje Š. Hrnčár a dodáva, že podaktorí chovatelia svojich psov pred výstavou strihajú, aby získali čím lepšie ocenenie: „Ja to však nerobievam. Pes musí byť pekný aj bez strihania.“

Biznis na úkor „drôťakov“

Hoci sa klub usiluje udržať chov na vysokej úrovni, to, že z krátkosrstej vyžly sa stáva spoločenský pes, funkcionárov znepokojuje. „Dnes je z toho lukratívny biznis. Škoda, lebo keď pes stratí chuť pracovať, ovplyvní to kvalitu plemena. A čo je smutné, ide to na úkor drôťakov,“ s trpkosťou v hlase hovorí Š. Hrnčár. Jeho slová podčiarkuje aj to, že chovných jedincov „drôťaka“ dnes

ROVNAKÝ, ALE ODOLNEJŠÍ

Priekopníci

Maďarský drôťosrstý stavač (MDS) je mladší ako jeho krátkosrstý príbuzný. Požiadavka na vznik drôťosrstej variety vzišla od poľovníkov, ktorí chceli plemeno s rovnakými povahovými vlastnosťami, ale odolnejšie proti chladu. MDS bol vyšľachtený v 30. rokoch minulého storočia, podľa Kolomana Slimáka vznikol krížením krátkosrstej vyžly a nemeckého drôťosrstého stavača. O takéto kríženie sa zaslúžil on, ale predovšetkým Ladislav Gresznáryk. V minulosti patrili k priekopníkom chovu páni Michálek, Kozderka, Doubek, Lukasz, K. Slimák, I. Slimák, Chlup a Š. Hrnčár.

Priekopníci: od druhého zľava páni Michálek, Kozderka, Doubek, Lukasz, K. Slimák, I. Slimák, Chlup a Š. Hrnčár.

© archív Š. H.

máme Slovensku sotva 20, kým krátkosrstých je vyše stovky.

Hrubosť neznesie

Maďarský drôťosrstý stavač miluje deti a je to vďačný, oddaný a všestranný pes. Zvládne ho aj začínajúci poľovník, musí si však uvedomiť, že toto plemeno dospieva o čosi neskôr. Tomu treba prispôbiť výcvik. „Samozrejme, už malé šteniatko vychovávam k poslušnosti, ale výlučne hrovou formou. Pracovné vlohý začíname rozvíjať vo veku približne 8 mesiacov. Čo je najdôležitejšie – treba brať do úvahy, že podobne ako ľudia, aj psy sú individuality. Každý je iný, každý vyžaduje odlišný prístup,“ radí skúsený chovateľ. A pozor – vyžla neznesie hrubé, tvrdé zaobchádzanie. Keď ju neprávom potrestáte, urazí sa a dlho si to pamätá.

Psy sú pre Š. Hrnčára členmi rodiny. „Držia ma pri živote. Hovorí sa, že

Eron, jeden z výnimočných psov pána Hrnčára, dnes žije v Holandsku.

© archív Š. H.

koľko ľudí, toľko chutí a každému sa páči niečo iné, no na maďarského drôťosrstého stavača nedám dopustiť. Dodnes spomínam na všetkých psov, ktorých som kedy mal, no asi najviac na Uta a Erona. Poľovačky na malú srstnatú a pernatú zver boli s nimi skutočne veľmi dobré. Keď som Erona predával do Holandska, plakala za ním celá rodina. Je to pán pes,“ uzatvára poľovník.

text: Marianna Hrabinská

Za vyše 42 rokov odchoval Š. Hrnčár takmer 500 šteniatok.

© Rubín Kostov

Keď vyžlu neprávom potrestáte, urazí sa a dlho si to pamätá.